

اعلامیه جهانی حقوق بشر

دبیایچه

از آنجا که شناسایی حیثیت و کرامت ذاتی تمامی اعضای خانواده بشری و حقوق یکسان و سلب ناپذیر آنان اساس آزادی، عدالت، و صلح در جهان است،

از آن جا که نادیده گرفتن و تحقیر حقوق بشر منتهی به اعمال وحشیانه ای گردیده است که روح بشر را بر آشفته اند، و پیدایش جهانی که در آن افراد بشر در بیان و عقیده آزاد، و از ترس و فقر فارغ باشند، عالی ترین آرزوی بشر اعلام شده است،

از آن جا که ضروری است حقوق بشر با حاکمیت قانون حمایت گردد تا انسان، به عنوان آخرین چاره، مجبور به قیام بر ضد ظلم و بیداد نگردد،

از آن جا که اساسی است که روابط دوستانه بین ملل مورد تشویق قرار گیرد،

از آن جا که مردمان ملل متحد، ایمان خود را به حقوق بنیادی بشر، شأن و ارزش فرد انسان، و برابری حقوق زن و مرد، مجدداً در منشور ملل متحد اعلام، و عزم خود را جزم کرده اند که به پیشرفت اجتماعی یاری رسانند و شرایط زندگی بهتری را در آزادی فزاینده به وجود آورند،

از آن جا که دولت های عضو متعهد شده اند که، با همکاری سازمان ملل متحد، احترام جهانی و رعایت حقوق بشر و آزادی های اساسی را تامین نمایند،

از آن جا که درکی مشترک از این حقوق و آزادی ها، برای اجرای کامل این تعهد، دارای کمال اهمیت می باشد،

مجمع عمومی این اعلامیه جهانی حقوق بشر را آرمان مشترک همه مردم و تمامی ملت ها اعلام میکند تا جمیع افراد و همه نهادهای جامعه این اعلامیه را همواره در مد نظر داشته باشند و بکوشند که به یاری آموزش و پرورش، احترام به این حقوق و آزادی ها را گسترش دهند و با اتخاذ تدابیر فزاینده ملی و بین المللی، شناسایی و رعایت مؤثر جهانی آنها، چه در میان ملل عضو، و چه در بین مردم کشورهای که تحت قیمومیت آنها می باشند، تامین گردد.

ماده ۱

همه افراد بشر آزاد زاده میشوند و از لحاظ حیثیت و حقوق با هم برابرند. همگی دارای عقل و وجدان هستند و می بایستی با یکدیگر با روح برادری رفتار کنند.

ماده ۲

هر کس میتواند بدون هیچ گونه تبعیض، بویژه از حیث نژاد، رنگ، جنسیت، زبان، مذهب، عقیده سیاسی، و یا هر عقیده دیگر، و همچنین ملیت، موقعیت اجتماعی، ثروت، ولادت و یا هر وضعیت دیگر، از تمام حقوق و همه آزادی های ذکر شده در این اعلامیه بهره مند گردد.

افزون بر آن، نباید هیچ تبعیضی به عمل آید که مبتنی بر وضعیت سیاسی، قضایی یا بین المللی کشور یا سرزمینی باشد که شخص به آن تعلق دارد، خواه این کشور یا سرزمین مستقل، تحت قیمومت یا غیر خود مختار باشد، یا حاکمیت آن به شکلی محدود شده باشد.

ماده ۳

هر فردی حق حیات، آزادی و امنیت شخصی دارد.

ماده ۴

هیچ فردی را نباید در بردگی و بندگی نگاه داشت. بردگی و داد و ستد بردگان به هر شکلی که باشد، ممنوع است.

ماده ۵

هیچ کس نباید شکنجه شود یا تحت مجازات یا رفتاری ظالمانه، ضد انسانی و یا تحقیر آمیز قرار گیرد.

ماده ۶

هر فردی حق دارد که شخصیت حقوقی او در همه جا، به عنوان یک انسان، در مقابل قانون شناخته شود.

ماده ۷

همه افراد در برابر قانون مساوی هستند و حق دارند که بدون هیچ تبعیضی از حمایت یکسان قانون برخوردار شوند. همه حق دارند در مقابل هر تبعیضی که ناقض این اعلامیه باشد، و بر ضد هر تحریکی که برای چنین تبعیضی به عمل آید، از حمایت یکسان قانون بهره مند گردند.

ماده ۸

در برابر اعمالی که حقوق اساسی فرد را مورد تجاوز قرار دهد، حقوقی که قانون اساسی و یا قوانین دیگر برای او برسمیت شناخته است، هر شخص حق مراجعه و موثر به دادگاه های ملی صالح را دارا می باشد.

ماده ۹

هیچ کس را نمی توان خودسرانه توقیف، حبس و یا تبعید کرد.

ماده ۱۰

هر شخص با مساوات کامل حق دارد که دعوایش در دادگاه مستقل و بی طرف، منصفانه و علنی، رسیدگی شود و چنین دادگاهی، درباره حقوق و مسؤلیت های او، یا هر اتهام جزایی که به او وارد شود، تصمیم بگیرد.

ماده ۱۱

(۱) هر شخصی که به بزهکاری متهم شده باشد، بیگناه محسوب خواهد شد، تا زمانی که در دادگاهی علنی، که در آن تمام تضمین های لازم برای دفاع او تأمین شده باشد، مجرم بودن او قانوناً محرز گردد.
(۲) هیچ کس برای انجام یا عدم انجام عملی که در موقع ارتکاب آن، به موجب قوانین ملی و یا بین المللی جرم شناخته نمی شده است، محکوم نخواهد شد. همچنین، هیچ مجازاتی شدید تر از مجازاتی که در موقع ارتکاب جرم به آن تعلق می گرفت، درباره کسی اعمال نخواهد شد.

ماده ۱۲

در زندگی خصوصی، امور خانوادگی، اقامتگاه، یا مکاتبات هیچ فردی نباید مداخله های خودسرانه صورت گیرد، و یا شرافت و آبرو و شهرت کسی مورد تعدی قرار گیرد. هر کسی حق دارد که در برابر این گونه مداخله ها و تعدی ها، مورد حمایت قانون قرار گیرد.

ماده ۱۳

(۱) هر کسی حق دارد که در داخل هر کشوری آزادانه رفت و آمد کرده و اقامتگاه خود را برگزیند.
(۲) هر کس حق دارد هر کشوری، از جمله کشور خود را، ترک کند و یا به کشور خود باز گردد.

ماده ۱۴

- (۱) در برابر شکنجه، تعقیب و آزار، هر شخصی حق درخواست و برخورداری از پناهندگی در کشورهای دیگر را دارد.
- (۲) در مواردی که تعقیب قضایی واقعا مبتنی بر جرم عمومی و غیر سیاسی و یا منتج از اعمالی، مغایر با اهداف و اصول ملل متحد، باشد، به این حق نمی توان استناد نمود.

ماده ۱۵

- (۱) هر فردی حق دارد که دارای تابعیت باشد.
- (۲) نمی توان خودسرانه هیچ فردی را از تابعیت خویش، و یا از حق تغییر تابعیت، محروم کرد.

ماده ۱۶

- (۱) هر مرد و زن بالغی حق دارند، بدون هیچ محدودیت از حیث نژاد، ملیت، یا دین، با بکدیگر ازدواج کنند و تشکیل خانواده دهند. در مدت زناشویی، و هنگام انحلال آن، زن و شوهر از حقوق برابر در ازدواج برخوردار میباشند.
- (۲) ازدواج بایستی تنها با رضایت کامل و آذانه زن و مرد صورت گیرد.
- (۳) خانواده رکن طبیعی و بنیادی جامعه است و میبایستی از حمایت جامعه و دولت بهره مند گردد.

ماده ۱۷

- (۱) هر شخصی میتواند به تنهایی، و در مشارکت با دیگران، از حق مالکیت برخوردار شود.
- (۲) هیچ فردی را نمی توان خودسرانه از حق مالکیت محروم نمود.

ماده ۱۸

هر کس حق دارد از آزادی اندیشه، وجدان، و دین بهره مند شود. این حق شامل آزادی تغییر دین و عقیده، و نیز آزادی بیان دین و عقیده، به صفت فردی و یا جمعی، به طور خصوصی و یا عمومی، در غالب آموزشهای دینی، عبادت ها، و اجرای آیین ها و مراسم دینی، میباشد.

ماده ۱۹

هرکس حق آزادی عقیده و بیان دارد. این حق مستلزم آن است که فرد از داشتن عقاید خود بیم و نگرانی نداشته، و در دریافت و انتشار اطلاعات و عقاید، با استفاده از همه وسایل، و بدون ملاحظات مرزی، آزاد باشد.

ماده ۲۰

- (۱) هر فردی حق دارد که از آزادی تجمع و تشکل مسالمت آمیز بهره مند گردد.
- (۲) هیچ شخصی را نمی توان به شرکت در هیچ تشکلی مجبور نمود.

ماده ۲۱

- (۱) هرکس حق دارد که در اداره امور عمومی کشور خود، خواه مستقیماً و خواه از طریق نمایندگانی که آزادانه انتخاب شده باشند، شرکت جوید.
- (۲) هر فردی حق دارد که با شرایط برابر به مشاغل عمومی کشور دست یابد.
- (۳) اراده مردم اساس قدرت حکومت است. این اراده بایستی از طریق انتخاباتی سالم ابراز گردد که به طور دوره ای صورت پذیرد. انتخابات باید عمومی، با رعایت مساوات، و با رأی مخفی، ویا طریق صورت پذیرد که آزادی رأی را تأمین نماید.

ماده ۲۲

هر شخصی، به عنوان یک عضو جامعه، حق دارد که از تأمین اجتماعی برخوردار گردد، و حق دارد که به یاری مساعی ملی و همکاری های بین المللی، حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ضروری برای حفظ حیثیت و کرامت، و رشد آزادانه شخصیت خود را، با توجه به نهادها و امکانات کشور خود، به دست آورد.

ماده ۲۳

(۱) هر فردی از حق اشتغال، انتخاب آزادانه شغل، برخورداری از شرایط منصفانه و مطلوب کار، و حمایت در زمان بیکاری، برخوردار است.

(۲) همه حق دارند، که بدون هیچ گونه تبعیضی، در مقابل کار مساوی، اجرت مساوی دریافت دارند.

(۳) هر کس که کار میکند حق دارد مزد منصفانه و مطلوبی دریافت دارد که زندگی او و خانواده اش را، موافق شأن و حیثیت انسانی آنان تضمین نماید، و در صورت لزوم، با دیگر ابزار تأمین اجتماعی، تکمیل گردد.

(۴) هر شخصی حق دارد برای حمایت از منافع خود اتحادیه صنفی تشکیل دهد و یا به اتحادیه های موجود به پیوندد.

ماده ۲۴

هر فردی دارای حق استراحت و تفریح، از جمله حق برخورداری از محدودیت معقول ساعات کار و مرخصی های ادواری، می باشد.

ماده ۲۵

(۱) هر شخصی حق دارد که از یک سطح زندگی مناسب برای تأمین سلامتی و رفاه خود و خانواده اش، به ویژه از حیث خوراک، پوشاک، مسکن، مراقبت های پزشکی و خدمات اجتماعی ضروری، برخوردار شود. همچنین حق دارد که در مواقع بیکاری، بیماری، نقص عضو، بیوه گی، پیری و یا در تمام مواردی که، به عللی خارج از کنترل وی، امکانات امرار معاشش را از دست داده باشد، از حق تأمین اجتماعی برخوردار گردد.

(۲) مادران و کودکان حق دارند که از کمک و مراقبت ویژه برخوردار گردند. همه کودکان، اعم از آنکه در نتیجه ازدواج زاده شده باشند و چه بدون ازدواج، حق دارند که از حمایت اجتماعی یکسان برخوردار گردند.

ماده ۲۶

(۱) هر کس حق دارد که از آموزش و پرورش بهره مند گردد. آموزش و پرورش، و دست کم آموزش پایه و ابتدایی، بایستی رایگان باشد. آموزش ابتدایی بایستی اجباری باشد. آموزش فنی و حرفه ای باید همگانی باشد، و دست یابی به آموزش عالی بایستی در شرایط برابر برای همگان، بر مبنای استعداد و شایستگی افراد، قابل دسترسی باشد.

(۲) آموزش و پرورش می بایست در راستای شکوفایی همه جانبه شخصیت انسان و تقویت رعایت حقوق بشر و آزادی های اساسی باشد. آموزش و پرورش باید به گسترش حسن تفاهم، دگر پذیری و دوستی میان تمامی ملت ها و تمام گروه های نژادی یا دینی، و نیز به گسترش فعالیت های ملل متحد در راه حفظ صلح یاری رساند.

(۳) پدر و مادر در انتخاب نوع تعلیم و تربیت فرزندان خود بر دیگران حق تقدم دارند.

ماده ۲۷

(۱) هر فردی حق دارد تا آزادانه در زندگی فرهنگی جامعه خود مشارکت نماید، از هنرها لذت ببرد، و در پیشرفت های علمی شرکت نموده و از آنها بهره مند گردد.

(۲) هر کس حق دارد از حمایت از منافع معنوی و مادی آثار علمی، ادبی و هنری خود برخوردار گردد.

ماده ۲۸

هر کس حق دارد برقراری نظامی اجتماعی و بین المللی را خواستار باشد که حقوق و آزادی های ذکر شده در این اعلامیه را تأمین کند و آنها را به مورد اجرا بگذارد.

ماده ۲۹

(۱) هر فردی تنها در مقابل جامعه ای مسؤل می باشد که رشد آزادانه و همه جانبه شخصیت او را ممکن میسازد.

(۲) هر شخصی در برخورداری از حقوق و آزادی های خود، تنها تابع محدودیت هایی قانونی است که منحصرأ به منظور تأمین شناسایی و مراعات حقوق آزادی های دیگران، و برای رعایت مقتضیات عادلانه اخلاقی و نظم عمومی و رفاه همگانی در جامعه ای دموکراتیک وضع شده اند.

(۳) این حقوق و آزادی ها در هیچ موردی نمی تواند بر خلاف هدف ها و اصول ملل متحد اعمال شوند.

ماده ۳۰

هیچ یک از مواد اعلامیه حاضر نمی تواند بگونه ای تفسیر شود که برای هیچ دولت، جمعیت و یا فردی متضمن حقی باشد که بموجب آن بتواند برای از بین بردن هر یک از حقوق و آزادی های مندرج در این اعلامیه وارد در فعالیتی شود و یا دست به عملی بزند.